

ULOGA PARLAMENTARNIH ZASTUPNIKA, MEĐUVLADINIH MJEŠOVITIH ODBORA I SAVJETA VLADE ZA NACIONALNE MANJINE U OSTVARIVANJU ZAJAMČENIH PRAVA PRIPADNIKA HRVATSKIH MANJINA U EUROPSKIM DRŽAVAMA, tema je ovogodišnjeg Matičina stručnoga skupa koji svake godine tematizira određeni segment života hrvatskih manjinskih zajednica u Austriji, Crnoj Gori, Češkoj, Italiji, Mađarskoj, Makedoniji, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Srbiji.

U suvremenim okolnostima globalnoga društva imperativ je zaštititi manjinske zajednice. Stoga će se na ovogodišnjem Forumu govoriti o postojećem stanju te zaštite, uvažavajući pri tome kojim vidovima zastupstva i kontrolnih mehanizama hrvatske manjinske zajednice raspolažu.

Položaji hrvatskih manjinskih zajednica u pojedinim domicilnim državama međusobno se razlikuju, a razina ostvarivanja manjinskih prava uvjetovana je različitim čimbenicima. U svrhu usklađivanja i zaštite manjinskih prava Hrvatska je zajedno s više zemalja osnovala zajedničke međuvladine mješovite odbore, a u nekim državama predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica sudjeluju u radu savjeta vlade za nacionalne manjine. Bilateralna suradnja na zaštiti manjina s većinom država je na vrlo visokoj razini, ali ima i primjera nezadovoljstva hrvatskih manjinskih zajednica svojim položajem i rezultatima rada pojedinih međuvladinih mješovitih odbora.

Pored navedenoga, osiguravanje participacije hrvatskih manjinskih zajednica u odlučivanju o manjinskim pitanjima u nekim je državama regulirano garantiranim manjinskim zastupničkim mjestima u parlamentima dotičnih država. To je praksa zaštite manjinskih prava koju primjenjuje i sama Republika Hrvatska kroz osam garantiranih manjinskih zastupničkih mjesta, a manjinski zastupnici se za ta mjesta biraju u posebnoj izbornoj jedinici za pripadnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Osiguravanje garantiranih zastupničkih mjesta pokazalo se kao važan oblik uključivanje nacionalnih manjina, odnosno kao primjer dobre prakse i u određenoj mjeri kao nužnost njihova zastupanja u zakonodavnim tijelima. Međutim, neusklađenost modela zaštite manjinskih prava dovodi do znatnih razlika u zaštićenosti pojedinih manjina u Hrvatskoj i Hrvata u dotičnim domicilnim državama. Predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica smatraju da bi se stoga u takvim slučajevima trebalo inzistirati na načelu reciprociteta, ali se to načelo u praksi ignorira ili se sasvim odbacuje kao neprihvatljivo.

U radu Foruma otvorit će se rasprava o mogućnostima podizanja razine zaštite hrvatskih manjinskih zajednica, što bi za posljedicu moglo imati poboljšanje njihova položaja u cjelini. Na kraju rada Foruma očekuje se donošenje zaključaka koji će se kao preporuke uputiti tijelima zakonodavne i izvršne vlasti Republike Hrvatske.